

سازمان حفاظت محیط زیست
Department of the Environment
I.R.IRAN

دستورالعمل تکثیر و پرورش پستانداران وحشی در اسارت

کلیات :

در اجرای مواد ۱ و ۶ قانون شکار و صید مصوب ۱۳۴۶/۳/۱۶ و با اصلاحات مصوب ۱۳۵۳/۱۰/۳۰ و ۱۳۷۵/۹/۲۵ و نیز مواد ۲۱ ، ۳۱ و ۳۳ الی ۳۶ آئین نامه اجرائی همان قانون و نیز ماده ۸ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ و اصلاحیه ۱۳۷۱/۸/۲۴ با رعایت مفاد این دستورالعمل مجوز فعالیت تکثیر و پرورش پستانداران وحشی در اسارت برای متقاضیان صادر می گردد.

ماده یک هدف

تکثیر و پرورش در اسارت پستانداران وحشی با اهداف احیاء زیست بومهای آسیب دیده، احیاء گونه های در معرض خطر، تولید پروتئین ، پوست ، شاخ و سایر اجزاء پستانداران وحشی ، شکار و فروش به متقاضیان داخل و یا خارج از کشور پس از اخذ مجوزهای لازم مجاز می باشد.

ماده دو تعاریف

- سازمان : سازمان حفاظت محیط زیست کشور
- کمیته فنی : کمیته پنج نفره با ترکیب و وظایف مندرج در بند ۱ و ۲ از ماده ۸ این دستورالعمل
- مولدین : گونه های زیای اولیه که جهت تکثیر و پرورش از آنها استفاده می گردد .
- مراکز حساس : براساس مصوبه هیئت وزیران به شماره ۵۱۳۹/ت/۲۹۳۷۹ هـ مورخ ۸۴/۲/۳ به سکونتگاه های انسانی ، مراکز درمانی ، آموزشی ، نظامی ، منابع آب شرب (سفره های زیرزمینی ، رودخانه ها و سدها) ، بزرگراهها و جاده های ترانزیتی و جاده های اصلی ، پارک ملی ، تالاب ، دریاچه ، اثر طبیعی ملی ، زیستگاه حیات وحش ، مناطق و رودخانه های حفاظت شده اطلاق میگردد.

ماده سه : گونه های قابل تکثیر و پرورش

- ۱- گونه های قابل تکثیر و پرورش در این دستورالعمل به گونه هایی اطلاق میگردد که صدور مجوز تکثیر و پرورش با رعایت ضوابط و مقررات و مفاد مندرج در این دستورالعمل برای آنها امکان پذیر میباشد .
- تبصره :** تکثیر و پرورش پستانداران حمایت شده و گونه های در معرض خطر انقراض با تأیید دفتر امور حیات وحش و آبزیان و موافقت کمیته فنی امکان پذیر خواهد بود . در صورت موافقت کمیته فنی ، رعایت شرایط اعلام شده از سوی کمیته مذکور علاوه بر این دستورالعمل الزامی است .

ماده چهار: ضوابط و شرایط کلی

- ۱- نظر به اهمیت و رسالت سازمان در حفاظت از ذخائر ژنتیکی کشور، استفاده از گونه های خارجی که قابلیت جفت گیری با گونه های مشابه داخلی را داشته باشند برای دارندگان مجوز تکثیر و پرورش ممنوع و هیچگونه مجوزی برای این دسته از متقاضیان صادر نخواهد شد.
- ۲- چنانچه متقاضی هدف شکار گونه های تکثیر شده را در نظر داشته باشد، ضروری است حداقل مساحتی بالغ بر ۱۰۰ هکتار با شرایط زیستگاهی مناسب گونه مورد نظر را با حصار قابل قبول سازمان به طریقی که خروج حیوان از آن محوطه میسر نباشد فراهم سازد.
- ۳- رها نمودن حیوانات تکثیر شده در طبیعت بدون اخذ اجازه کتبی از سازمان ممنوع است.
- ۴- با توجه به ماده ۲۱ آئین نامه اجرائی قانون شکار و صید، جهت تکثیر و پرورش در اسارت وحوش، اخذ پروانه انتفاعی برای هر یک از مولدین بر حسب نوع گونه، از سوی متقاضی ضروری است.
- ۵- پروانه انتفاعی تکثیر و پرورش پس از طی مراحل قانونی و اخذ مجوز فعالیت، توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه صادر می گردد.
- ۶- بهای پروانه های انتفاعی موضوع ماده ۲۱ آئین نامه اجرایی قانون شکار و صید و مدت اعتبار آن با توجه به واحد و ارزش تجاری گونه هائی که مجوز تکثیر و پرورش برای آنها صادر گردیده است کماکان توسط اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق سازمان تعیین می شود.
- ۷- محل تاسیسات تکثیر و پرورش پستانداران وحشی در اسارت علاوه بر رعایت ضوابط استقرار مندرج در بند ۱۰ ماده چهار این دستورالعمل نباید مخل بهداشت و آسایش و ایمنی عمومی و یا موجب بروز خسارت به طبیعت (جنگلها، مراتع و ...) و آلوده شدن آبهای عمومی و همچنین ایجاد خطر بیماری و یا تضعیف نژاد برای حیوانات و آبریان باشد.
- ۸- کمیته فنی نسبت به مطابقت طرح و رعایت سایر شرایط مندرج در دستورالعمل اقدام و در صورت تأیید آن، اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق سازمان نسبت به ابلاغ نظر کمیته فنی به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه اقدام می نماید تا متعاقب آن اداره کل استان مربوطه جهت صدور و یا عدم صدور مجوز فعالیت برای متقاضی اقدام نماید.
- ۹- با گذشت حداکثر یک سال از تاریخ مجوز فعالیت و اجرای صحیح طرح تصویب شده متقاضی طی زمان مذکور و تأیید آن توسط کمیته فنی، اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه نسبت به صدور یا عدم صدور پروانه انتفاعی به نام متقاضی اقدام مینماید.

- ۱۰- احداث واحدهای تکثیر و پرورش پستانداران وحشی براساس مصوبه شماره ۶۴۶۷۷/ت/۱۸۵۹۱ هـ مورخ ۷۸/۱۲/۲۶ با اصلاحیه شماره ۱۱۳۵۹/ت/۲۳۴۱۵ هـ مورخ ۸۰/۳/۲۱ هیئت وزیران راجع به ضوابط و معیارهای استقرار صنایع مطابق با کد ۱۰- و صنایع کشاورزی می باشد .
- ۱۱- در رابطه با واحدهای مندرج در بند ۱۰ این ماده چنانچه فاقد شکارگاه باشند رعایت حداقل فواصل ذیل الزامی است :

۱۱-۱- فاصله با پارکهای ملی و پناهگاه حیات وحش ۵ کیلومتر

۱۱-۲- فاصله از مناطق حفاظت شده و آثار طبیعی ملی ۳ کیلومتر

۱۱-۳- فاصله از مراکز حساس مانند سکونتگاه های انسانی ، مراکز درمانی ، آموزشی ، نظامی ، منابع آب شرب (سفره های زیرزمینی ، رودخانه ها و سدها) ، بزرگراهها و جاده های ترانزیتی و جاده های اصلی ۱۵۰۰ متر

۱۱-۴- فاصله از سایر واحدهای تکثیر و پرورش گونه های وحشی ، دامداریها و مرغداریها ۱ کیلومتر

- ۱۲- در رابطه با واحدهای تکثیر و پرورش پستانداران وحشی واجد شکارگاه رعایت حداقل فواصل ذیل الزامی است :

۱۲-۱- فاصله با پارکهای ملی ، پناهگاه حیات وحش ۲۰ کیلومتر

۱۲-۲- فاصله از مناطق حفاظت شده و آثار طبیعی ملی ۱۰ کیلومتر

۱۲-۳- فاصله از مراکز حساس مانند سکونتگاه های انسانی ، مراکز درمانی ، آموزشی ، نظامی ، منابع آب شرب (سفره های زیرزمینی ، رودخانه ها و سدها) ، بزرگراهها و جاده های ترانزیتی و جاده های اصلی ۵ کیلومتر

۱۲-۴- فاصله از سایر واحدهای تکثیر و پرورش گونه های وحشی ، دامداریها و مرغداریها ۵ کیلومتر

ماده پنج : شرایط متقاضی

- ۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران
- ۲- اعتقاد به یکی از ادیان رسمی کشور
- ۳- دارا بودن دانش و توانایی فنی لازم در زمینه های مربوط به حیات وحش و تکثیر آنان به تشخیص کمیته فنی
- ۴- حسن شهرت و عدم داشتن سوء پیشینه در زمینه تخلفات شکار و صید (از درجه ۴ به بالا ممنوع)

تبصره: متقاضیانی که تابعیت غیر ایرانی دارند با تشکیل مؤسسه حقوقی ثبت شده در جمهوری اسلامی ایران می‌توانند با شخصیت حقوقی مؤسسه مذکور، متقاضی موضوع این دستورالعمل باشند.

ماده شش : مدارک مورد نیاز

- ۱- تقاضا نامه کتبی متقاضی تکثیر و پرورش پستانداران وحشی در اسارت
- ۲- ارائه اسناد تملک و یا مجوز تصرف قانونی محل مورد نظر جهت تکثیر و پرورش در اسارت پستانداران وحشی توسط متقاضی.
- ۳- ارائه موافقت نامه ها و بلامانع بودن این اقدام از کلیه وزارتخانه ها و ارگانهایی که به نوعی مرتبط با اینگونه امور بوده و در تأمین امکانات و نیازهای طرح نقش داشته باشند از جمله وزارت جهاد کشاورزی ، شهرداری ، وزارت نیرو و غیره ضروری می باشد.
- ۴- ارائه طرح تکثیر و پرورش گونه مورد نظر متقاضی مشتمل بر :
  - ۴-۱- هدف یا اهداف مورد نظر به طور مشخص
  - ۴-۲- نام گونه و احیاناً زیر گونه مورد نظر جهت تکثیر و پرورش و تشریح آن (نحوه تأمین مولدین و تعداد و ترکیب جنسی و سنی آنها)
  - ۴-۳- تشریح جزئیات روش اقدامات تا مرحله بهره برداری
  - ۴-۴- ظرفیت حداکثر مورد تقاضا
  - ۴-۵- زمانبندی اجرای طرح
  - ۴-۶- تأسیسات ، تجهیزات ، اراضی مورد احتیاج و نقشه های استاندارد مربوطه
  - ۴-۷- پرسنل مورد نیاز و تخصصهای ذیربط و معرفی یکنفر دکتر دامپزشک بعنوان مسئول فنی طرح
  - ۴-۸- تشریح نحوه تغذیه و جیره غذایی مورد نظر (ضریب تبدیل)
  - ۴-۹- بهداشت و بیماریها و نحوه رسیدگی و کنترل محیط و گونه
  - ۴-۱۰- هزینه های ثابت ، جاری و درآمدها
  - ۴-۱۱- توجیه اقتصادی و نتیجه گیری از طرح

ماده هفت : مراحل صدور مجوز

- ۱- متقاضی باید درخواست خود را در قالب فرم پیوست به همراه طرح مربوطه و بصورت مکتوب (براساس مندرجات ماده ۶ این دستورالعمل) به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه ارائه نماید .
- ۲- اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه پس از اخذ درخواست و طرح متقاضی و بررسی آن ، در صورت کامل بودن مدارک مورد نیاز، درخواست متقاضی را به همراه مدارک مربوطه و منضم به نظریه کارشناسی آن اداره کل جهت اقدامات بعدی به اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق سازمان ارسال می نماید.
- ۳- درخواست و طرح متقاضی از طریق دبیرخانه مستقر در اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق به دفاتر تخصصی ذیربط ارسال می گردد و دفاتر مذکور موظفند پاسخ خود را حداکثر ظرف مدت ده روز به دبیرخانه کمیته فنی ارسال نمایند.
- ۴- کمیته فنی پس از انجام بررسیهای لازم ، نظر خود را حداکثر ظرف مدت بیست روز به صورت مکتوب و در قالب فرم پیوست شماره یک به اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق منعکس می نماید .
- ۵- در صورتیکه از نظر کمیته فنی ، طرح پیشنهادی واجد شرایط لازم باشد ، اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق نسبت به صدور موافقت اولیه و ابلاغ آن به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه اقدام نموده و اداره کل حفاظت محیط زیست استان مطابق با فرم پیوست شماره دو نسبت به صدور مجوز فعالیت واحد مورد نظر اقدام خواهد نمود . بدیهی است در صورت عدم موافقت کمیته فنی با طرح پیشنهادی متقاضی ، اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق نسبت به اعلام کتبی مراتب به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه جهت اعلام پاسخ به متقاضی اقدام خواهد نمود.

ماده هشت : کمیته فنی

- ۱- به منظور انجام بررسی های اولیه ، حل و فصل مشکلات ، انجام ارزیابی های دوره ای و نظارت عالی بر عملکرد متقاضی ، کمیته فنی متشکل از نمایندگان معاونت محیط طبیعی و تنوع زیستی ، دفتر امور حیات وحش و آبریان ، اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق ، دفتر حقوقی و امور مجلس و اداره کل حفاظت محیط زیست استان ذیربط که با ابلاغ بالاترین مقام مسئول مربوطه و به مدت یک سال معرفی می گردند ، تشکیل و در چارچوب وظایف تعیین شده در بند ۲ همین ماده اقدام می نماید.

۲- وظایف کمیته فنی :

- ۲-۱- انجام کلیه اموری که در این دستورالعمل به این کمیته محول گردیده است.
- ۲-۲- بررسی فنی طرحهای ارائه شده متقاضیان طبق ضوابط و دستورالعمل های مورد عمل سازمان
- ۲-۳- بازنگری و انجام اصلاحات لازم دستورالعملها (در صورت لزوم)
- ۲-۴- بررسی گزارشات عملکرد شش ماهه طرحها و انطباق آن با طرح ارائه شده و دستورالعمل های ذیربط و ارائه گزارش به اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق
- ۲-۵- نظارت عالیه بر عملکرد واحدهای دارای مجوز

۳- دبیرخانه کمیته فنی دارای وظایف زیر می باشد :

- ۳-۱- دریافت کلیه طرحهای ارسالی از استانها و ثبت آنها در دفتر اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق
- ۳-۲- تعیین دستور کار جلسات
- ۳-۳- انجام هماهنگی های لازم جهت برگزاری جلسات و بازدیدها و دعوت از اعضاء
- ۳-۴- تنظیم صورتجلسات و ارسال آنها به مبادی ذیربط
- ۳-۵- جمعبندی و تنظیم مصوبات و ارائه آن به اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق
- ۳-۶- انجام پیگیریهای لازم و بموقع در راستای انجام مسئولیتهای محوله

ماده نه : تعهدات متقاضی

- ۱- متقاضی باید مولدین مورد نیاز خود را با موافقت و نظارت اداره کل حفاظت محیط زیست استان ذیربط بدو از نزدیکترین واحد تکثیر و پرورش به محل احداث واحد پرورشی پستانداران وحشی مورد نظر در استان مربوطه و در غیر این صورت ، از واحد تکثیر و پرورش سایر استانها تامین نماید . چنانچه تامین مولدین مورد نیاز از واحدهای تکثیر و پرورش مذکور مقدور نباشد باید نسبت به تامین آنها از نزدیکترین زیستگاه طبیعی گونه مورد نظر در استان با تائید سازمان اقدام نماید .
- تبصره ۱:** در صورت عدم امکان تأمین مولد از استان مربوطه و برای استفاده از مولدین سایر استانها ، بنا به تشخیص کمیته فنی اقدامات نمونه گیری و انجام آزمایشات ژنتیک توسط سازمان و با هزینه متقاضی ضروری می باشد.

۲- در صورتیکه توانایی متقاضی برای زنده گیری مولدین از زیستگاه طبیعی استان به تایید اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه برسد ، زنده گیری توسط متقاضی و با نظارت اداره کل حفاظت محیط زیست آن استان انجام می گیرد و در صورت عدم تایید صلاحیت متقاضی برای انجام زنده گیری، سازمان نسبت به زنده گیری مولد اقدام و متقاضی متعهد به پرداخت کلیه هزینه های مربوط به زنده گیری مولدین ، صدور پروانه ، نقل و انتقال آنها و سایر هزینه های ذیربط می باشد.

تبصره ۲: در صورت تامین مولدها از طرف سازمان، متقاضی باید نسبت به ارائه ضمانت - های لازم اقدام نماید.

۳- متقاضی با توجه به حداکثر ظرفیت پیشنهادی رأساً نسبت به تهیه زمین و سایر موارد و عوامل مؤثر اقدام و پیش بینی لازم جهت جذب متخصصین حیات وحش ، امور بهداشتی ، دامپزشکی و سایر کارشناسان ذیربط را می نماید.

۴- متقاضی جهت بهره برداری از وحوش تکثیر شده در واحد پرورشی ، پس از اعلام و اخذ اجازه کتبی از سازمان اقدام می نماید.

۵- متقاضی می بایست تعهد نماید که از انجام هر گونه اقدامات غیر معمول (مانند دو رگه گیری) در ارتباط با تکثیر و تولید مثل وحوش و یا رهاسازی در طبیعت را بدون اخذ مجوز جداگانه از سازمان خودداری خواهد نمود .

۶- متقاضی حق واگذاری ، فروش ، انتقال ، هدیه وحوش تکثیر شده در واحد پرورشی به غیر و جایگزینی آنها را بدون اخذ مجوز مربوطه از سازمان نخواهد داشت.

۷- حیوانات موجود در واحد پرورشی به طور مستمر و منظم از نظر سلامت و بهداشت ، توسط دامپزشک معرفی شده به سازمان بازدید ، بررسی و تحت نظر خواهند بود.

۸- فضاهای مناسب زیستی متناسب با نیازهای طبیعی وحوش ، ایجاد امکانات لازم از لحاظ محیط مناسب ، غذای کافی و مراقبتهای صحیح ایمنی و بهداشتی و سایر موارد پیش بینی شده در طرح مصوب متقاضی طبق نظریه دفتر امور حیات وحش و آبزیان ایجاد شود.

۹- متقاضی متعهد است از مولد و موالید به نسبت یک پنجم از هریک از گونه های تکثیر شده و بمنظور احیاء زیست بومها، بطور رایگان در اختیار سازمان قرار دهد.

۱۰- متقاضی متعهد است در صورت وجود شواهد دال بر وقوع هر نوع بیماری مسری در بین پستانداران وحشی واحد خود ضمن اطلاع موضوع به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه ، از فروش یا

جابجایی آنها تا زمان از بین رفتن کامل بیماری اجتناب نماید. نقل و انتقالاتی که به منظور انجام قرنطینه دامپزشکی و پاتولوژی، معاینه و تشخیص صورت میگیرد با اطلاع و نظارت سازمان بلامانع می باشد.

۱۱- متقاضی مکلف به رعایت و اجرای کلیه قوانین و آئین نامه های اجرایی سازمان می باشد.

۱۲- متقاضی مکلف است هر سال نسبت به تمدید پروانه های انتفاعی خویش اقدام نماید.

۱۳- متقاضی مکلف است هر شش ماه گزارش جامعی از وضعیت واحد و پستانداران وحشی موجود را اعم از جمعیت مولد و موالید، تغذیه، تلفات، بیماریها و سایر موارد مربوط به نگهداری وحوش مطابق با پیوست شماره سه تهیه و به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه ارائه نماید.

۱۴- در صورتی که پستانداران وحشی واحد پرورشی به هر دلیل در طبیعت رها گردد، متقاضی مکلف است بلافاصله موضوع را به صورت کتبی به نزدیکترین واحد محیط زیست اطلاع دهد و در غیر این صورت مطابق با مندرجات ماده ۱۲ این دستورالعمل اقدام خواهد شد و جبران هر گونه خسارت ناشی از رها شدن بر عهده دارنده مجوز می باشد.

ماده ده : نظارت

۱- نظارت عالی بر اجرای تمامی مراحل طرحها و مجوزهای صادره به عهده دفتر امور حیات وحش و آبریان، اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق و کمیته فنی خواهد بود.

۲- اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه موظف است بلافاصله پس از ارسال درخواست متقاضی، به منظور اعمال نظارت بر حسن اجرای تمامی مراحل طرحها و مجوزهای صادره به شرح موارد مندرج در بندهای ۱ الی ۳ ذیل همین ماده اقدام نماید:

۱-۲- تعیین و معرفی نماینده اداره کل استان در کمیته فنی موضوع این دستورالعمل که ضمناً مسئولیت پیگیری و نظارت مستمر بر عملکرد فعالیت طرحهای مذکور و ارائه گزارش به صورت مکتوب به مدیر کل استان را نیز عهده دار می باشد. همچنین اداره کل حفاظت محیط زیست استان گزارش مربوطه را متعاقباً به اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق ارسال خواهد نمود.

۲-۲- ارسال گزارشات شش ماهه عملکرد متقاضی توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان به دفتر امور حیات وحش و آبریان سازمان و اداره کل هماهنگی گارد، امور استانها و مناطق (طبق پیوست شماره چهار).

۳-۲- توجه و اقدام لازم در خصوص نظارت مستمر، بر مبنای مفاد موافقت نامه و یا مجوز صادره برای متقاضی بویژه در رابطه با مواردی از قبیل دو رگ گیری، اختلاط ژنتیکی و پیشگیری از رها شدن گونه ها در طبیعت.

ماده یازده : اقدامات سازمان

- ۱- تعیین محل تأمین گونه های مولد به عهده اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه و مستلزم تایید دفتر امور حیات وحش و آبریان و تصویب کمیته فنی میباشد.
- ۲- تشخیص امکان و یا عدم امکان تأمین مولد از عرصه های طبیعی بر عهده سازمان می باشد.
- ۳- تعیین دقیق محل زنده گیری و مساعدت در اجرای عملیات زنده گیری و نقل و انتقال مولدین و نیز تحویل مولدین سالم براساس مفاد مجوز صادره و با دریافت هزینه های مربوطه می باشد.
- ۴- سازمان از صدور مجوز تکثیر و پرورش حیوانات وحشی که موجب تضعیف نژاد یا ایجاد خطر برای جانوران وحشی کشور گردد خودداری خواهد نمود .

ماده دوازده : شرایط ابطال مجوز

- ۱- در صورتیکه متقاضی نسبت به رعایت هر کدام از موارد مندرج در این دستورالعمل سهل انگاری کرده و یا موارد مذکور را اجرا ننماید اداره کل حفاظت محیط زیست ذریبط موظف است بدو نسبت به هشدار و اخطار لازم طی دو مرحله و به فاصله ۱۵ روز از یکدیگر اقدام نموده و در صورت عدم رفع موارد تخلف از جانب متقاضی ، مراتب را به اطلاع دفتر امور حیات وحش و آبریان و اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق رساند .
- ۲- پس از انجام موارد مندرج در بند یک همین ماده و براساس درخواست اداره کل هماهنگی گارد، امور مناطق و استانها ، کمیته فنی در اسرع وقت تشکیل می گردد و پس از رسیدگی به موضوع و اخذ تصمیم نهایی، نسبت به چگونگی ادامه فعالیت واحد مذکور اعلام نظر خواهد نمود و نتیجه آن از طریق اداره کل هماهنگی گارد ، امور استانها و مناطق به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه جهت اجرا ابلاغ میگردد.
- ۳- بعد از ابلاغ رأی نهایی کمیته فنی ، متقاضی حق هیچگونه اعتراضی نخواهد داشت .

ماده سیزده : این دستور العمل شامل ۱۳ ماده ، ۵۲ بند ، ۳۳ زیر بند ، ۴ تبصره ، ۱۳ صفحه و ۴ پیوست می باشد.